

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

27 січня 2020 року № 5

Введено в дію 27 січня 2020 року
Наказ ректора Хортицької національної академії
27 січня 2020 року № 33

КОДЕКС академічної доброчесності комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

1. Загальні положення

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Кодекс академічної доброчесності комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (далі – Кодекс) встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які працюють і навчаються в академії (академічної спільноти), якими вони мають керуватися у своїй діяльності.

Кодекс є складовою системи забезпечення якості вищої освіти комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (далі – академія). Кодекс розроблений на основі досвіду і зразків кращих ЗВО України, українського законодавства, зокрема Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, з дотриманням чинних положень, затверджених в академії.

Принципами і нормами професійної етики та академічної доброчесності, якими мають керуватися члени академічної спільноти, є:

- принцип законності та верховенства права. У своїй діяльності члени академічної спільноти мають суворо дотримуватися законодавства, стимулювати до цього інших;
  - принцип чесності та порядності. У навчальній та викладацькій діяльності, наукових дослідженнях, практичній роботі тощо представники академічної спільноти зобов'язані діяти чесно, бути відвертими, свідомо не висувати неправдивих тверджень;
  - принцип справедливості та толерантності. У взаємовідносинах між членами академічної спільноти важливим є неупереджене ставлення до інших, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності;
  - принцип поваги та взаємної довіри. Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в академічному середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє остраху, що результати діяльності може бути вкрадено, кар'єру спалюжено, а репутацію підірвано;
  - принцип компетентності й професіоналізму. Студенти та працівники академії зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя – до освіти протягом усього життя»;
  - принцип персональної відповідальності. Студенти та працівники академії мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання;
  - принцип партнерства і взаємодопомоги. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники академічної спільноти орієнтуються на суб'єкт-суб'єктну або партнерську взаємодію. Повага в академічному середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні думки та ідеї;
  - принцип відкритості і прозорості. Щоб уникнути зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками академічної спільноти, необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними.
- Дотримання зазначених вище принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів академічної спільноти.

2. Політика академічної доброчесності

Кожен член академічної спільноти є відповідальним за дотримання принципів академічної доброчесності в освітній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності. Прагнення до академічної доброчесності підвищує стандарти освітньої та наукової діяльності, робить внесок у розвиток академії, зміцнення його іміджу й ділової репутації.

Правила академічної доброчесності є однаковими для всіх працівників та осіб, які здобувають освіту в академії.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними і науково-педагогічними працівниками передбачає:

- дотримання норм Конституції, вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів академії;
- сумлінне і компетентне виконання службових повноважень та професійних обов'язків, рішень і доручень керівництва, недопущення зловживань;
- постійне підвищення професійної кваліфікації, застосування у своїй діяльності інноваційних освітніх методів і технологій;
- дотримання загально визнаних етичних норм поведінки, толерантного ставлення до колег та осіб, які здобувають освіту, їх батьків, законних представників, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;
- сприяння творчій активності осіб, що навчаються;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- сумлінне ставлення до освітнього процесу, форм контролю, об'єктивне та неупереджене оцінювання результатів навчання;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відповідальне ставлення до своїх обов'язків;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- повагу до честі й гідності інших осіб;
- посилення на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилення на них;
- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звернення до інших за допомогою, яка є у межах прийняттого (щодо редагування тексту, обговорення власних ідей тощо).

Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас особистим обов'язком кожного та спільною справою академічної спільноти загалом.

За порушення принципів академічної доброчесності (плагіат, спонукання порушень академічної доброчесності здобувачами освіти тощо) педагогічні й науково-педагогічні працівники можуть бути притягнені до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства та/або академічної відповідальності: відмові у присудженні наукового ступеня чи присвоєного вченого звання, позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання, позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади; відмові в присвоєнні або позбавленні присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії тощо. За порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторного проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо), повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування з академії, позбавлення академічної стипендії, позбавлення пільг з оплати навчання тощо.

3. Норми академічної доброчесності

Неприйнятними у навчальній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності для студентів та працівників академії є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- обман або інші зловживання, зокрема: підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо); посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності;

- несанкціонована співпраця, зокрема: хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, випускних робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо); використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі; внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- інші види академічної нечесності.

Попередження плагіату в освітньому процесі здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про положення Кодексу, необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування, наслідки вчинення плагіату та інших видів академічних порушень;
- формуванні, виданні та розповсюдженні серед здобувачів вищої освіти методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;
- запровадженні в рамках ознайомчих та/чи факультативних курсів з основ академічного письма та дослідницької роботи з вивченням вимог до написання письмових робіт та особливою увагою до принципів самостійності роботи над письмовими завданнями, коректного застосування інформації з інших джерел та недопущення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;
- щорічному проведенні заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату.

4. Комісія з академічної доброчесності

Для моніторингу дотримання членами академічної спільноти моральних та правових норм цього Кодексу утворюється Комісія з академічної доброчесності (далі – Комісія).

Комісія є дорадчим органом академії. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надавати пропозиції адміністрації академії (факультетів) щодо накладання відповідних санкцій.

Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими чинними нормативно-правовими актами, Статутом академії та цим Кодексом.

Член академічної спільноти, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, повинен повідомити про це Комісії.

Неприйнятно подавати (підтримувати подання) безпідставних скарг або скарг без підпису.

Якщо студент чи працівник має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності академії, він може звернутися за консультацією до Комісії.

Будь-який член академічної спільноти має право звернутися до Комісії з метою внесення пропозицій та доповнень до цього Кодексу.

5. Заключні положення

Члени академічної спільноти зобов'язані знати Кодекс академічної доброчесності академії.

Факт ознайомлення здобувачів вищої освіти та співробітників академії з Кодексом та їх зобов'язання щодо дотримання Кодексу фіксується підписанням зазначеними категоріями Декларації про дотримання академічної доброчесності (Додаток А, Додаток Б).

Незнання або нерозуміння норм цього Кодексу саме по собі не є виправданням неетичної поведінки.

Порушення норм цього Кодексу може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування або звільнення з академії, за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням органу студентського самоврядування, Комісії з академічної доброчесності, Комісії з етики та управління конфліктами тощо.

Зміни та доповнення до Кодексу вносяться рішенням Вченої ради академії та вводяться в дію наказом ректора.

**ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Я, _____,

ПІБ (повністю)

**здобувач вищої освіти комунального закладу вищої освіти «Хортицька
національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради**

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури академії, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись загальнолюдськими нормами людяності й моралі, нормами законодавства України, етичними вимогами до професійної, освітньої та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- з повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти академії;
- не брати участь у діяльності, яка пов'язана з нечесністю (не підроблювати та не використовувати підроблених документів, що стосуються навчання; не списувати та не використовувати шпаргалки чи інші підказки під час різних форм контролю);
- не плагіювати (не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела);
- не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність мого навчання;
- не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти академії неправомірну вигоду.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою академії згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

Факультет _____

Рівень освіти _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Група/курс _____

Дата _____

Підпис _____

**ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Я, _____,

ПІБ (повністю)

**як член академічної спільноти комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької
обласної ради,**

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури академії, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- з повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти академії;
- не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність моєї роботи і завдає шкоди колегам та репутації академії;
- запобігати та протидіяти проявам порушення академічної доброчесності представниками академічної спільноти;
- не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій діяльності;
- використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних;
- не плагіювати (у т.ч., не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела);
- не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати і не брати хабарів.

УСВІДОМЛЮЮ,

що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою академії згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

Факультет _____

Кафедра _____

Посада _____

Науковий ступінь _____

Вчене звання _____

Дата _____

Підпис _____